

opusdei.org

La lluita contra el cercle viciós de la pobresa

La Universitat de Piura (Perú), en un projecte finançat pel Govern de Navarra i Properú, ha recuperat de la desnutrició mig miler de nens procedents de les zones més pobres de Piura.

21/07/2011

El Dr. Gerardo Castillo, Director de l'Àrea Departamental de Ciències Biomèdiques i Cap del Programa de

Recuperació Nutricional, explica que la Universitat de Piura va decidir centrar l'atenció en una les zones de major desnutrició del departament, en la zona de Medio Piura, intentant involucrar els principals actors.

"Sempre es parla de recuperar el 46% de nens desnodrits a Piura i sempre s'han pres accions aïllades, era, doncs, el moment d'integrar tothom i fer alguna cosa".

Programa integral

El gener del 2008 es va iniciar el Programa de Recuperació Institucional que va concloure el desembre del 2010. "Des del principi es va intentar executar un programa social complet que impliqués un desenvolupament social integral", afirma Castillo.

El programa es va iniciar en adonar-nos que existia un dèficit intel·lectual en els nens, i, en relació a la nutrició, en adonar-nos que no eren prou els

aliments que donava PRONAA (Programa Nacional d'Assistència Alimentària). Així és com van fomentar, principalment en les mares, la capacitat d'aconseguir els seus propis aliments: es va començar amb la cria d'ànecs i "cuyes", i en el cultiu d'aliments a través de biohorts.

Què i com es va fer?

Com a part del programa, es va elaborar inicialment un diagnòstic de l'estat nutricional de tots els nens del Medio Piura menors de 5 anys, així com els factors sanitaris que solen empitjorar aquesta malaltia, com diarrea i parasitosis intestinal.

Amb aquest diagnòstic es va traçar un pla de treball que tenia els següents pilars: 1) Vigilància nutricional, 2) Atenció mèdica gratuïta tant a les mares gestants com als nens, 3) Recuperació del dèficit intel·lectual, 4) Educació

Materna, 5) Autososteniment Alimentari, 6) Enfortiment de les organitzacions comunals de base. De tots ells el pilar més important va ser l'educació de les mares en la cura de la higiene personal i la prevenció de malalties intestinals. Així mateix, se'ls va capacitar en la preparació d'aliments a baix cost però amb alt potencial nutritiu.

També es va ajudar a les mares del programa a millorar l'autoestima, treballant sota el concepte de què la dona és la clau del procés. Per això, el primer que es va fer va ser facilitar-los l'obtenció del document nacional d'identitat (DNI) ja que un important nombre de dones no el tenia. Després es va procedir a desenvolupar un programa d'alfabetització, amb una assistència de dones sorprenent.

Un problema que es va solucionar: va haver una temporada que el

PRONAA no va proveir d'aliments, i aleshores els encarregats del projecte van pensar que els nens començarien a baixar de pes, però no, les mares a hores d'ara ja estaven molt ben educades per alimentar-los.

Les accions plasmades en resultats

Tot això va contribuir al fet que, en gairebé 3 anys, es recuperessin el 98% de nens en estat de desnutrició. "Ens dediquem a nens entre 0 i 5 anys perquè és l'edat on hi ha més deteriorament cerebral si un nen no se l'alimenta bé. El dany és enorme i més tard porta seqüeles greus. A més perquè en aquesta etapa existeix més risc que la pobresa es converteixi en un cercle viciós ", afirma el Dr. Castillo.

A part d'aquest palpable èxit, es va assolir també una recuperació intel·lectual en el 82%. "Es va equipar de professionals que van desenvolupar diversos programes en

les postes mèdiques i en els onze PRONEI per a nens de 0 a 3 anys", conclou Castillo.

L'aliança, una realitat

En aquest programa s'ha aconseguit concertar esforços d'institucions públiques i privades de la regió de Piura, que en aliança estratègica han apostat per la recuperació d'aquests nens. Es van integrar els pares de família, les promotores de salut, les institucions governamentals (Ministeri de Salut, Ministeri de la Producció, Ministeri de la Dona, Ministeri de l'Educació), regionals (Govern Regional), Locals (Municipalitat de Piura) i empresa privada.

El 2009, aquest "Programa integral de recuperació nutricional dirigit a nens desnodrits de les zones pobres de Piura, Perú" va ocupar el primer lloc en la V edició del Concurs Iniciatives solidàries de Telefònica que versava

sobre activitats adreçades a la infància. "Va significar un reconeixement a la tasca de la Universitat i un demostrar al país que sí que es pot fer un treball integral, que si es tenen les coses clares, tot surt bé", afirma el Dr. Castillo.

"La universitat va posar ciència, alumnes i professionals. Però cada institució va fer el seu paper, va haver de posar de la seva part . Es va assolir involucrament per la garantia de sostensibilitat en el temps, que a més va enfortir la participació directa entre els actors des del principi ", ha afirmat Castillo.

Dades

- Els 507 nens beneficiats són de 14 caserius del marge dret del riu Piura: San Fernando, Valle Hermoso, Ejidos de Huan, Ejidos del Norte, La Mariposa, El Molino, La Palma, La TEA, Curumuy, El Cerezal, San Juan

de Curumuy, Curumuy Lágrimas,
Cieneguillo La Merced y Cieneguillo
Santa Fe

---

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/la-lluita-contra-el-
cercle-vicios-de-la-pobresa/](https://opusdei.org/ca/article/la-lluita-contra-el-cercle-vicios-de-la-pobresa/) (20/04/2025)